

sõitude ajal harjutada ämbrist suulistega jooma, sest võistluse ajal on kindlasti tarvis hobust joota. Oma hobuse treenituse ja taastumisvõime väljaselgitamiseks tuleb muretseda stetoskoop. Alguses tuleb õppida mõõtma hobuse pulssi rahulikus olekus. Tee seda järgmiselt: pane stetoskoop vasaku esijala küünarliigese tagant vastu keret paraja tugevusega, loe mitu korda lööb süda 15 sekundi jooksul, korrutatud selle 4-ga ja saad südamelöögisageduse minutis. Mõnel hobusel on seda lihtne teha, mõnel raskem, kuid harjutamine teeb meistriks. Seejärel tuleb õppida hobuse pulssi mõõtma treeningu ajal ja järel. Soovitatav on omale üles kirjutada hobuse pulss rahulikus olekus, treeningu ajal ja ka treeningu järgselt. Oluline on hobust kontrollida nendel eelpool mainitud pikematel sõitudel, sest nii saad välja selgitada oma hobuse taastumiskiiruse. Toimi järgmiselt: mõõda hobuse pulss enne sõitu (rahulikus olekus on hobuse pulss 28-40 korda/min.), teine mõõtmine teosta siis kui oled läbinud u 10-15 km. (pulss peaks olema 70-80 korda/min., kui arv on suurem, oled sõitnud liiga kiire tempoga). Sõidu lõppedes mõõda kohe hobuse pulss ja selle järel jälgi korduvate mõõtmistega, kas hobune taastub nõutava 30 min. jooksul (pulss peab olema 60 korda/min. või vähem). Kui hobune ei taastu selle aja jooksul, tuleb sõita aeglasema tempoga. Ka hobuse varustus on soovitatav varakult üle vaadata ja korrastada nii, et see ei tekitaks hobusele vigastusi. Sadulavöösid ja sadulaaluseid tekke tuleks varuda mitu paari, et neid oleks võimalik vahetada. Hea oleks, kui võtad võistlustele kaasa mõne abilise, kes puhkepausi ajal aitab hobust jalutada ja varustust korrastada.

Kernu Ratsu sportlane Katrin Aia jõudis esimese eestlasena ratsutamise MMile

Tavaliselt räägitakse ja kirjutatakse MM osavõtust enne sinna minekut, sest pärast pole tavaliselt midagi kirjutada ega rääkida. Kuna oli esimene kord, kui Eesti ratsutaja sai õiguse osaleda MMil, otsustasime, et käime ära ja alles siis räägime kirjutame. Kuid kõigest järjekorras. Asi sai alguse 1997 aastal, kui SK "Kernu Ratsu" liikmeks astus Katrin Aia. Momendil õpib ja tree-

Katrin Aia araabia tõugu märal Chili Jump.
Foto erakogust

nib ta Soomes. Kuna 1997. ja 1998. aastal esines ta hästi mitmetel rahvusvahelistel võistlustel, saabus meile 98 aasta suvel kutse osaleda 10. detsembril 1998 MM võistlustel Araabia Ühendemiraatides. Kuna klubi rahalised võimalused ei võimaldanud mõeldagi sellisest võistlusest osavõtust, tänasime kutsujaid ja teatasime, et kahjuks ei ole võimalik osa võtta, sest puudub raha. Kuid AÜE naftasheigid arvasid teisiti. Kuu möödudes oli kohal, kutse kus kirjas, et osavõtukulud katab AÜE Ratsaspordi Liit. Meie klubile jäid katta vaid mõned "pisikulud", kuid sponsorite abiga saime ka sellest üle. Hobuse CHILI JUMP ja ühe abilise Triin Bergmanni saatsime teeles juba novembri keskel – kõik Euroopast pärit hobused viidi Saksamaalt lennukiga Dubaisse. Ülejäänud võistkond: võistleja Katrin Aia, abiline Ülle Palumets, ajakirjanik Juhan Aare, võistkonna esindaja Mait Klaassen ja allakirjutanu loomaarstina, istusime Tallinnas lennukisse 4. detsembril ja juba 5. detsembri varahommikul olime suvises Dubais. Vaatamata sellele, et kohalike inimeste meelest oli neil talv – sooja 30–35 kraadi ja vesi 25 kraadi soe, oli see meile tõeline suvi. Kuna start oli 10. detsembril oli mõned päevad aega tutvuda ka selle väga sõbraliku ja rikka maaga. Kogu võistlus toimus kõrbes, kus eesti inimesel on raske harjuda, sest tunne on selline nagu oleks kesk merd ja kaldaid ei paista. Start anti juba hommikul kell 6 ja kuna oli täiesti pime jäi nägemata ka suurejooneline pilt, kui 175 hobust, mis olid saabunud 40 riigist, läksid ühisstarti. Võistlus oli tõesti raske, sest 160 km. kõrbes ei olnud kerge ettevõtmine ka kohalikele, rääkimata veel teistest sportlastest. Väga suureks abiks oli meile kohalik autojuht, kes oli tõeline kõrbespetsialist. Kus teised liivas ukerdasid, sealtsõitsime meie vabalt läbi. Kui Katrin ja Chili Jump pärast ligi 20 tundi kestnud võistlust finishisse jõudsid, oli kõigil rõõm suur. Kahjuks oli hobune pärast finisit nii väsinud, et lonkas viimasel ülevaatusel, kuid meie jaoks ei omanud see enam tähtsust. Pärast mõnepäevast puhkust tuli jälle istuda lennukisse ja tulla meie vihmasesse ja külma koju. Mõni võib sellepeale küsida, milleks oli seda kõike vaja – võita ei suuda sellises seltskonnas me veel niipea. Vastus oleks ainult üks: et sellistel võistlustel tulla auhinnalisele kohale või võita, tuleb nendest pidevalt osa võtta, sest õppida on meil veel väga palju.

Mis ei õnnestunud 1998. a. Dubais, õnnestus 2 aastat hiljem Prantsusmaal. Katrin Aia hobusel Chili Jump lõpetas edukalt 160 km.

Momendil tegeldakse rännakuga 2 klubis: Kassari Ratsamatkad ja Silver Spur.

Andres Tuvi

Kunst müüa, kunst osta...

Juhtusin kord lugema eelmise sajandi alguses välja antud broshüüri "Hobuse ostmise ja müümise õppetud", kus oli lihtsalt ja õpetlikult kirja pandud momendid, mida hobuse ostmisel silmas peaks pidama. Saja aastaga on palju